N°. 224. 1852.

NEDERLANDSCHE STAATS-COURANT.

De prijs dezer Courant met het Bijblad is f 30 in het jaar; die van de Courant alleen f 20 en die van het Bijblad alleen f 15.

De prijs der advertentiën is 25 cents voor den regel bij iedere plaatsing buiten de zegelgelden en briefporten.

DINGSDAG 21 SEPTEMBER.

Bij deze Courant behoort een Bijvoegsel.

NEDERLANDEN.

's GRAVENHAGE, *den 20sten September* 1852.

Heden is de zitting der Staten-Generaal door den Koning met de volgende rede geopend.

MIJNE HEEREN!

Bij de opening van deze vergadering der Staten-Generaal zie Ik Mij tot Mijn groot genoegen wederom in staat, op den voorspoedigen toestand des Vaderlands te wijzen.

Nederland is met de andere Mogendheden voortdurend in goede verstandhouding.

Bij herhaling ontving Ik van vreemde Regeringen blijken van vriendschap en achting.

Door verdragen van verschillenden aard heb Ik de volkenregtelijke betrekkingen tusschen dit Rijk en andere Landen mogen bevestigen en uitbreiden.

Het is Mij aangenaam omtrent de Zee- en Landmagt steeds eene gunstige getuigenis te kunnen afleggen.

In de overzeesche Bezittingen van het Rijk heerschen rust en vrede.

In het Palembangsche, op het eiland Sumatra, zijn de onlusten gedempt.

De goede vooruitzigten omtrent den oogst in de Koloniën hebben zich verwezenlijkt.

De afloop der in dit jaar gehouden veilingen is bijzonder gunstig geweest.

Door eene bevriende Mogendheid aangezocht, heb Ik, op het voetspoor van hetgeen reeds in 1844 geschiedde, Mijne goede diensten toegezegd tot bevordering eener poging, om in het stelsel van uitsluiting, tot nu toe door het Japansche Rijk vastgehouden, wijziging te verkrijgen.

De uitvoering der Provinciale en Gemeente-wet is aanmerkelijk gevorderd. Ik heb Mij over het algemeen over eene doeltreffende medewerking der Provinciale Staten en Gemeentebesturen te verblijden.

Onze waterkeeringen zijn van rampen verschoond gebleven; hetgeen heeft vergund de werken tot verbetering inzonderheid ook der hoofdrivieren, met des te meer kracht en gevolg voort te zetten.

Met groote belangstelling zie Ik den ondernemingsijver der ingezetenen in landbouw, fabriekvlijt en handel, gelijk tot vermenigvuldiging der middelen van vervoer, zich meer en meer ontwikkelen.

De maatregelen Mijner regering strekken om die ontwikkeling aan te moedigen en te ondersteunen.

De werken tot verbinding van ons Rijk met naburige Landen door spoorwegen en telegrafische gemeenschap zijn voorbereid en aangelegd.

Scheepvaart en scheepsbouw gingen ook dit jaar vooruit.

De staat der geldmiddelen geeft ruime stof tot tevredenheid. De uitkomst van de dienst des vorigen jaars was voldoende. Die van het tegenwoordig dienstjaar laat zich gunstig aanzien. Ik hoop, dat de algemeene omstandigheden Mij zullen toelaten, nog in deze zitting eene gewigtige voordragt betreffende 's Rijks Schuld, aan Uwe beraadslagingen te onderwerpen.

De aan U in de vorige vergadering van Mijnentwege ingediende en niet afgedane ontwerpen van Wet zullen U op nieuw, met andere, worden voorgelegd.

Mogen onze gezamenlijke pogingen tot volbrenging der taak die ons ook nu wederom wacht, door Gods zegen worden bekroond.

Ik verklaar deze zitting van de Staten-Generaal te zijn geopend.

Bij besluit van den 16den September 1852, n°. 50, heeft Zijne Majesteit goedgevonden:

1°. aan de na te melden officieren bij de rustende schutterij in de provincie Noordbrabant, op grond van art. 64 der gemeentewet eervol ontslag te verleenen, als:

1ste afdeeling 4de bataillon 2de compagnie aan *B. Pullen*, als kapitein;

4de compagnie, aan mr. *A. Hanedoes*, als 2de luitenant;

2de afdeeling 3de bataillon 5de compagnie, aan *C. Moors*, als 2de luitenant;

3de afdeeling 1ste bataillon 4de compagnie, aan *J. Snieders*, als 2de luitenant;

2°. mede eervol ontslag te verleenen aan de na te melden officieren bij de rustende schutterij in de provincie Noordbrabant, als:

1ste afdeeling 2de bataillon 6de compagnie, aan *T. de Jong*, als 2de luitenant;

4de bataillon 5de compagnie, aan *G. van Tienhoven*, als kapitein;

2de afdeeling 1ste bataillon 1ste compagnie, aan *H. Appelian*, als 1ste luitenant, wegens verandering van woonplaats, en aan *A. P. de Seijff*, als 2de luitenant, wegens overgang in militaire dienst;

5de compagnie, aan *A. J. Lieth*, als 1ste luitenant met rang van kapitein en hem tevens te vergunnen de uniform der schutterij en de onderscheidingsteekenen aan den rang van kapitein verbonden, voortdurend te mogen blijven dragen; en aan *U. Wessels*, als 2de luitenant;

6de compagnie, aan *C. Knaap* Az., als 2de luitenant;

3de afdeeling 3de bataillon 4de compagnie, aan *A. van de Werk* en aan *M. van den Biggelaar*, als 2de luitenants;

de vijf laatstgemelden allen wegens verandering van woonplaats;

3°. bij de rustende schutterij in de provincie Noordbrabant te benoemen en aan te stellen:

1ste afdeeling 1ste bataillon 1ste compagnie, tot 1sten luitenant *W. Holtman*, thans 2de luitenant;

tot 2den luitenant *L. C. M. van Breda*;

2de bataillon 1ste compagnie, tot 2den luitenant *J. Zegers*, thans schutter;

3de compagnie, tot kapitein *P. Gelpke*, thans 1sten luitenant;

tot 1sten luitenant jhr. *A. A. R. van den Bogaerde*, thans 2de luitenant;

tot 2den luitenant jhr. *D. T. A. van den Bogaerde*;

4de compagnie, tot 1sten luitenant *H. van de Westerlaken*, thans 2de luitenant;

tot 2den luitenant *J. H. Kuijpers*, thans sergeant;

6de compagnie, tot kapitein *G. van Haarlem*, gepensioneerd kapitein van het leger;

tot 1sten luitenant *P. Bouwens*;

tot 2de luitenants: *W. van de Louw*, thans sergeant, en *J. T. van Vechel*, thans schutter;

4de bataillon 1ste compagnie, tot 1sten luitenant *J. W. R. Gerlach*, thans 2de luitenant;

tot 2den luitenant *H. B. H. Malinjrée*;

2de compagnie, tot kapitein *C. M. Mallegrée*, thans 1ste luitenant;

tot 1sten luitenant *S. Tierens*, thans 2de luitenant;

tot 2den luitenant *R. Pullen*;

4de compagnie, tot 2den luitenant *L. Hanedoes*, thans schutter;

5de compagnie, tot kapitein *G. Verheijden*, thans 2de luitenant;

tot 2den luitenant *G. van Houweninge* Hz., thans schutter;

2de afdeeling 1ste bataillon 1ste compagnie, tot kapitein *A. Wermenbol*, thans 2de luitenant;

tot 1sten luitenant *A. A. Bode*, thans sergeant-majoor;

tot 2de luitenants: *H. Kievits*, thans sergeant, en *A. Oomen*, thans schutter;

4de compagnie, tot kapitein *F. A. J. Koppelaar*, thans 1ste luitenant;

tot 1sten luitenant *P. J. Huijsman*, thans 2de luitenant;

tot 2de luitenants *C. van den Broek*, thans fourrier, en *C. de Jong*, thans sergeant;

5de compagnie, tot 1sten luitenant *W. F. de Hoog*, gediend hebbende als 2de luitenant bij de voormalige mobile Noordbrabantsche schutterij;

tot 2de luitenants *C. van der Horst* en *A. L. de Bruijn*;

6de compagnie, tot kapitein *A. Dibbelman*, thans 1ste luitenant;

tot 1sten luitenant *A. Martens*, thans 2de luitenant;

tot 2de luitenants *T. van Gils*, thans schutter, en *A. van Mol*;

3de afdeeling 1ste bataillon 1ste compagnie, tot 2de luitenants: *J. A. Hofmans*, thans sergeant en *B. P. de Jonge*, thans schutter;

4de compagnie, tot 2de luitenants *H. C. Vosters* en *A. Meijer*, thans schutters;

2de bataillon 5de compagnie, tot kapitein *V. J. F. van Steenacker*, thans schutter;

tot 2den luitenant *J. van Oy*, thans schutter;

3de bataillon, 4de compagnie, tot 1sten luitenant *M. van den Biggelaar*, thans schutter;

tot 2de luitenants: *C. Hufmans* en *A. van den Elzen*, thans schutter;

5de half-bataillon 1ste compagnie, tot 1sten luitenant *H. C. F. Kerkens*, thans 2de luitenant;

tot 2den luitenant *J. H. Hermans*.

Bij besluit van 18 September jl., n°. 56, heeft Zijne Majesteit goedgevonden het vierde schooldistrict van Gelderland, vroeger aan twee schoolopzieners toevertrouwd, in zijn geheel op te dragen aan den heer dr. *L. Lasonder*, schoolopziener der 2de afdeeling van het district.

Bij besluit van 19 September jl., n°. 54, heeft Zijne Majesteit goedgevonden, met den 21sten dezer eervol ontslag te verleenen aan:

W. C. Hattinga Raven, als opperstrandvonder in het ressort Wijk aan Zee en Zandvoort;

H. van Vladeracken, als opperstrandvonder in de ressorten de Noorderstranden en de heerlijkheid Bergen;

mr. *W. Bok*, als opperstrandvonder in het ressort Texel;

C. Walburg, als opperstrandvonder in het ressort Vlieland;

A. Swaan, als opperstrandvonder in het ressort Terschelling;

P. Nentjes, als opperstrandvonder in het ressort Urk;

T. van Asperen, als opperstrandvonder in het ressort de heerlijkheid Petten;

Siemers, als opperstrandvonder in het ressort de heerlijkheid Calantsoog;

W. C. Hattinga Raven, als opperstrandvonder in het ressort van het noordelijk gedeelte van Zuidholland;

A. H. van Kruijne, als opperstrandvonder in het ressort van het eiland Voorne;

A. Goekoop, als opperstrandvonder in het ressort van de eilanden Goedereede en Overflakkee;

mr. *W. C. Borsius*, als opperstrandvonder in de ressorten Bewesten Schelde en de heerlijkheid Westkapelle;

jhr. *W. D. de Jonge*, als opperstrandvonder in het ressort Beoosten Schelde;

Ph. F. Hennequin, als opperstrandvonder in het ressort van het 4de district van Zeeland;

Ph. P. Th. Pierssens, als opperstrandvonder in het ressort van het 5de district van Zeeland;

J. W. Vader, als opperstrandvonder in het ressort de heerlijkheid Cortgene;

A. van der Bout Nz., als opperstrandvonder in het ressort de heerlijkheid Bommenede;

J. Rottier, als opperstrandvonder in het ressort de heerlijkheid Borsselen;

G. G. R. Fenenga, als opperstrandvonder in het ressort de heerlijkheid Schiermonnikoog.

MINISTERIE VAN FINANTIEN.

De Minister van Finantien, in ervaring gekomen zijnde dat men steeds voortgaat met den verboden invoer van Belgische koperen muntstukken, zoo als weder onlangs is gebleken uit eene bekeuring door de ambtenaren der in- en uitgaande regten aan de Belgische grenzen gedaan, waarschuwt bij deze, een ieder, zich te onthouden van den verboden invoer van Belgische koperen muntstukken, als zijnde het den ambtenaren met ernst aanbevolen, gestrengelijk daartegen te waken.

's Gravenhage, den 31sten Mei 1852.

De Minister voornoemd,
VAN BOSSE.

MINISTERIEN VAN BUITENLANDSCHE ZAKEN EN VAN FINANTIEN.

De Minister van Buitenlandsche Zaken en de Minister van Finantien brengen ter kennis van de belanghebbenden, dat bij het verdrag van handel en scheepvaart met *Pruissen* en de verdere Staten van het Duitsche Tolverbond, van den 31sten December 1851, ten aanzien van fabrikanten en kooplieden van een der Staten van de contracterende partijen alsmede van hunne handelsreizigers, welke in den anderen Staat aankoopen doen [illegible]heid, en er bestellingen met of zonder monsters opdoen, *doch zonder met koopwaren rond te venten*, is bepaald, dat de Nederlandsche onderdanen, die in het Tolverbond reizen, hetzij voor eigen rekening, hetzij voor die van een Nederlandsch huis, ter zake van hun handel geene andere regten zullen betalen dan een patentregt van 8 thalers jaarlijks als maximum, in elken Staat van het Tolverbond, en dat in alle gevallen, waarin in een of ander der Staten van het Tolverbond het wettig tegenwoordig bestaand patentregt voor Nederlandsche onderdanen minder dan 8 thalers bedraagt, dat regt niet zal kunnen worden verhoogd.

Dat om zich het genot van deze gunsten te verzekeren, de belanghebbenden gehouden zijn zich te vervoegen bij den burgemeester hunner gemeente, door wien hun de daartoe vereischt wordende verklaring zal worden afgegeven.

's Gravenhage, den 14/25sten Junij 1852.

De Minister van Buitenlandsche Zaken,
VAN SONSBEECK.
De Minister van Finantien,
VAN BOSSE.

BINNENLANDSCHE BERIGTEN.

De met de jongste overlandpost ontvangen Javasche couranten loopen tot den 24sten Julij ll.

De Gouverneur-Generaal was voornemens eene reis over een gedeelte van Java te ondernemen, blijkens de volgende bekendmaking van den algemeenen secretaris, voorkomende in de courant van den 3den Julij:

» Op daartoe bekomen last, maakt de ondergeteekende bekend dat, gedurende de reis van den Gouverneur-Generaal naar de residentie Preanger-Regentschappen, de adsistent-residentie Krawang en de residentien Samarang, Soerakarta, Djokjakarta, Kadoe, Bagelen, Banjoemaas, Pekalongan, Tagal en Cheribon, bepaald van omstreeks de helft van Julij tot de eerste dagen van Augustus, en van de laatste dagen dier maand waarschijnlijk tot in de laatste helft der maand October aanstaande, alle stukken, de dienst betreffende, zullen worden gerigt aan de algemeene secretarie te Batavia. Zullende het oudste lid van den Raad van Nederlandsch Indie, C. S. W. graaf van Hogendorp, belast blijven met de waarneming van het vice-præsidium in de vergaderingen van dien raad, en het dagelijksch beheer van zaken worden waargenomen door het lid van den Raad van Nederlandsch Indie, den Staatsraad in buitengewone dienst J. P. C. Ruloffs."

Bij besluit van den 2den Julij was vastgesteld:

I. dat bij reizen van den Gouverneur-Generaal en van ambtenaren of officieren van aanzien,

a. niet meer zal worden verstrekt een gewapend geleide op niet-inlandsche wijze uitgedost;

b. niet meer aan de inlandsche bevolking zal worden opgedragen den grooten rijweg te verlichten of te begieten.

II. ten aanzien van de reizen van den Gouverneur-Generaal:

a. dat de Gouverneur-Generaal, reizende, op de grenzen van ieder gewest zal worden ontvangen en verder begeleid door den Europeschen ambtenaar, bekleed met het hoogste gewestelijk gezag; den regent van het bereisd wordende regentschap en den adsistent-resident of den controleur der afdeeling; de Europesche ambtenaren, gekleed in het vastgestelde costuum; de inlandsche, in de nationale kleederdragt, zonder eenige vreemde bijvoegselen; zullende deze ambtenaren den Gouverneur-Generaal onmiddellijk in twee rijtuigen volgen;

b. dat het rijtuig, in hetwelk de Gouverneur-Generaal gezeten is, van af de eerste verspanningsplaats tot de tweede, zal worden voorafgegaan door den pateh van het regentschap en twaalf dessa's-hoofden, allen te paard en gekleed in de nationale kleederdragt, zonder eenige vreemde bijvoegselen; zullende echter van af de tweede tot aan de derde verspanningsplaats, de pateh worden vervangen door het betrokken districts-hoofd of door het daarop volgende inlandsche hoofd, met eenen gelijken stoet van vier en twintig dessa's-hoofden;

c. dat alleen het rijtuig, in hetwelk de Gouverneur-Generaal gezeten is, op deze wijze zal worden begeleid; terwijl de overige rijtuigen van het gevolg zullen nakomen, zonder voor- of achterrijders;

d. dat bij vertrek van den Gouverneur-Generaal hetzelfde geleide in acht zal worden genomen, tot op de grenzen;

III. dat aan den vice-president en de leden in den Raad van Nederlandsch Indie, den bevelhebber der zeemagt, den bevelhebber der landmagt en den president van het hooggeregtshof, als door den Koning benoemd zijnde, wanneer zij in dienst reizen, bij aankomst in eenig gewest of bij vertrek uit hetzelve, hetzelfde eerebewijs zal worden verleend; met dit onderscheid evenwel, dat de Europesche ambtenaar, bekleed met het hoogste gewestelijk gezag, zich niet zal begeven naar de grenzen en niet zal begeleiden, en dat het getal vooruitrijdende en volgende dessa's-hoofden zal zijn zes, in stede van twaalf.

Den 7den Julij was afgekondigd eene publicatie van den Gouverneur-Generaal van 15 Maart bevorens, houdende, dat hij:

» Lettende op art. 3 § *a* van zijn besluit van heden, n°. 1, bij hetwelk is bepaald, dat, — met wijziging van § *g* van art. 1 van het reglement op het beheer der residentie Banka, gearresteerd bij resolutie van 2 November 1831, n°. 36 (*Staatsblad* n°. 68), het eiland Billiton, daaronder begrepen de eilanden beoosten de Lepar-eilanden en in de onmiddellijke nabijheid van hetzelve gelegen, zal worden afgescheiden van het eiland Banka, en zal zijn een op zich zelf staand gewest, onder het bestuur van eenen adsistent-resident; onder verklaring, dat door deze afscheiding geene verandering zal gebragt worden in de jurisdictie van den raad van justitie te Batavia, zoo als die is omschreven bij art. 118 van het reglement op de regterlijke organisatie en het beleid der justitie in Nederlandsch Indie;

En in aanmerking nemende, dat het in het belang wordt geacht der onderneming tot ontginning van mijnen en bebouwing van woeste gronden op het eiland Billiton, waar tot dusverre het gebruik van opium gering is, om dat gebruik, zooveel mogelijk, geheel te doen ophouden;

Gezien art. 4 van het Koninklijk besluit van 24 October 1850, n°. 45, in Nederlandsch Indie afgekondigd bij publicatie van den 10den Februarij 1851 (*Staatsblad* n°. 6),

Heeft goedgevonden en verstaan:

Onder nadere goedkeuring des Konings, te bepalen als volgt:

"Na 31 December dezes jaars zal de invoer en het bezit van opium op Billiton en onderhoorigheden verboden zijn, op straffe van verbeurdverklaring van al de gevonden wordende opium en van eene boete daarenboven van f 25 voor elke overtreding van dit verbod."

Voorts waren door den Gouverneur Generaal de volgende beschikkingen genomen:

(*Javasche courant van den 26sten Junij.*)

een tweejarig verlof naar Nederland verleend, tot herstel van gezondheid aan den majoor der infanterie G. F. E. Raes, en aan den 2den commies ten burele van den directeur-generaal van finantien J. A. M. van Slooten;

benoemd: tot ontvanger der inkomende en uitgaande regten te Padang, R. H. A. Heidsieck, thans commies-controleur der inkomende en uitgaande regten aldaar;

tot commies-controleur der inkomende en uitgaande regten te Padang, P. Kamp, thans haven- en pakhuismeester, tevens ontvanger der inkomende en uitgaande regten te Muntok;

tot haven- en pakhuismeester, tevens ontvanger der inkomende en uitgaande regten te Muntok (Banka), J. M. Admiraal, thans commies-ontvanger der inkomende en uitgaande regten, tevens fungerend havenmeester te Cheribon;

tot commies ter magistrature, tevens secretaris en fiscaal bij den gewonen landraad te Amboina, F. J. E. Neumann, ambtenaar ter beschikking van den gouverneur der Moluksche eilanden;

(*Javasche Courant van den 30sten Junij.*)

bij het civiel departement:

gepensionneerd: de gewezen 1ste commies bij de algemeene rekenkamer, J. W. Masius;

de eervol uit 'slands dienst ontslagen adjunct-boekhouder bij het vendu-departement te Batavia A. H. Jacobsz;

ontslagen: eervol, onder dankbetuiging voor de door hun als zoodanig bewezen diensten, bij de sub-commissie van onderwijs:

te Soerakarta, wegens vertrek, het lid F. G. Brummund;

te Djokjokarta, op zijn verzoek, het lid G. H. G. Hartoff;

te Magelang, als secretaris, de tijdelijke secretaris der residentie;

te Poerworedjo, wegens vertrek, het lid C. Wiggers;

te Tagal, op zijn verzoek, het lid C. F. Willemsen;

benoemd: tot leden der sub-commissie van onderwijs:

te Tagal, C. van den Brink, plaatselijk geneesheer aldaar, en J. C. A. Simon Thomas, geëmploijeerde bij de factorij der Nederlandsche Handelmaatschappij;

te Soerakarta, P. L. de Gaaij Fortman, predikant bij de Hervormde gemeente aldaar; J. A. Wilkens, ambtenaar voor de Javaansche taal, en dr. W. Palmer van den Broek, hoofdonderwijzer bij de kweekschool voor onderwijzers onder den inlander;

te Kedirie, jhr. mr. H. van Alphen, suiker-fabrikant;

te Probolingo, J. H. Tobias, controleur der inkomende en uitgaande regten, en C. Terwogt, pakhuismeester aldaar;

te Magelang, de tijdelijke secretaris der residentie;

te Djokjokarta, J. J. Bake, translateur voor de Javaansche taal;

te Poerworedjo, J. A. de Galz, 1ste luitenant bij het corps pupillen te Kedong Kebo;

te Soerabaija, G. H. Uhlenbeck, majoor der genie; N. Schrant, notaris, en dr. P. L. Onnen, 1ste stads-geneesheer;

tot secretaris der subcommissie van onderwijs te Magelang, de tijdelijke commies op het residentie-kantoor aldaar;

tot landmeters en rooimeesters in de residentie Bezoekie:

voor de afdeelingen Bezoekie en Panaroekan, F. A. C. Halewijn, commies op het residentie-kantoor, en

voor de afdeeling Probolingo, J. H. Sleebos, commies bij den adsistent-resident aldaar;

goedgekeurd: dat door den resident van Menado: E. Douwes Dekker, uit hoofde van vertrek, is ontslagen als lid en secretaris der sub-commissie van onderwijs te Menado, en C. L. von Valentini in diens plaats is benoemd;

dat door den gouverneur van Celebes en onderhoorigheden, op zijn verzoek, wegens vertrek, eervol ontslag is verleend aan J. E. Hagen, als lid der sub-commissie van onderwijs te Macassar;

tot leden der sub-commissie van onderwijs te Macassar benoemd zijn: W. J. A. W. Boers, kapitein der infanterie, en B. F. Mathes, predikant der Hervormde gemeente, in zending te Macassar;

zijnde aan de ontslagenen dank betuigd voor de in deze hunne betrekkingen bewezene diensten;

bij het militair departement:

bij het wapen der artillerie, bevorderd; tot kapitein bij het personeel, de 1ste luitenant C. Schetborgh;

tot 1sten luitenant bij het materieel, de 2de luitenant J. Seelig;

(*Javasche courant van den 3den Julij.*)

ontslagen, op zijn verzoek, eervol, mr. J. H. Donker Curtius, als lid van de hoofd-commissie van onderwijs, onder dankbetuiging voor de door hem als zoodanig bewezene diensten;

benoemd, tot lid van de hoofd-commissie van onderwijs, E. A. Schill, ontvanger der inkomende en uitgaande regten te Batavia;

bij de algemeene secretarie: tot 1sten commies, A. J. B. Wattendorff, thans 2de commies;

tot 2den commies, J. C. G. S. van Kraaijenoord, thans 3de commies;

tot zoutverkoop-pakhuismeester te Plawangan, residentie Tagal, J. B. Lesquiller, klerk bij den directeur-generaal van financien;

(*Javasche Courant van den 7den Julij.*)

ontslagen: uit 's lands dienst, de surnumeraire ambtenaar bij het binnenlandsch bestuur ter Westkust van Sumatra A. van Santen;

gesteld ter beschikking van den Gouverneur ter Westkust van Sumatra, de ambtenaar der 1ste klasse voor de dienst in Nederlandsch Indie mr. W. A. Henny;

opgedragen: aan den adjudant-onderofficier van het corps sapeurs G. P. F. Cronenberg, de waarneming der betrekking van 3den teekenaar bij de directie der genie;

(*Javasche Courant van den 10den Julij.*)

bij het civiel departement:

ontslagen, eervol uit 's lands dienst, onder toekenning van pensioen, de klerk ter algemeene secretarie J. Bakker;

ontheven, op zijn verzoek, onder toekenning van wachtgeld, de vendumeester te Samarang W. A. Duvelaar van Campen, van de verdere vervulling van die betrekking;

benoemd, tot vendumeester te Samarang J. Damwijk, thans secretaris en boekhouder bij het vendu-departement aldaar;

tot secretaris en boekhouder bij het vendu-departement te Samarang J. Sineck, thans 2de commies op het residentiekantoor aldaar;

tot 2den commies op het residentiekantoor te Samarang P. W. Schuster, thans 3de commies op hetzelve;

tot 3den commies op het residentiekantoor te Samarang J. H. Geesdorp, thans klerk op hetzelve;

tot lid in het hoog militair geregtshof van Nederlandsch Indie mr. D. A. Junius van Hemert, raadsheer in het hooggeregtshof van Nederlandsch Indie;

bij het militair departement:

ontslagen, op zijn verzoek, eervol uit Zr. Ms. militaire dienst, de apotheker der 3de klasse J. H. Hoogland;

uit Zr. Ms. militaire dienst, de officier van gezondheid der 3de klasse F. F. Röhr;

verleend twee jaren verlof naar Nederland, tot herstel van gezondheid, aan den kapitein der artillerie J. L. Lindwurm;

benoemd tot adjudant bij het 4de bataillon infanterie, de 2de luitenant W. J. Doderlein de Win, van het bataillon;

(*Javasche Courant van den 14den Julij.*)

bij het civiel departement:

benoemd tot administrateurs der tinmijnen op het eiland Banka:

in het district Marawang, C. Bleij, thans administrateur van het district Pankal-Pinang;

in het district Pankal-Pinang, J. L. E. Schepern, thans administrateur van het district Soengieliat;

in het district Soengieliat, P. Mensinga, ambtenaar op non-activiteit, onlangs van verlof uit Nederland teruggekeerd, laatstelijk hoofd-commies bij den algemeenen ontvanger te Batavia;

bij het militair departement:

overgeplaatst, bij het militaire hospitaal te Weltevreden, de officier van gezondheid der 3de klasse J. Schwartz, thans te Telok-Betong (Lampongsche districten);

geplaatst, bij de civile en militaire geneeskundige dienst te Telok-Betong (Lampongsche districten), de officier van gezondheid der 2de klasse G. J. Wienecke, thans te Palembang;

benoemd, tot spijsverzorger bij het groot militair hospitaal te Willem I (militair ambtenaar 3de klasse) S. J. Slier, thans hospitaalmeester bij het garnizoens-hospitaal te Ngawie;

verleend twee jaren verlof naar Nederland, tot herstel van gezondheid, aan den 2den luitenant der infanterie G. H. Vos;

(*Javasche Courant van den 17den Julij.*)

bij het civiel departement:

belast W. F. Ploegman, laatstelijk eerste commies op het residentie-kantoor te Bandjermasin, met de waarneming der betrekking van eersten commies bij de weeskamer te Batavia;

benoemd tot commies bij den algemeenen ontvanger te Samarang, H. N. van Ingen, thans pakhuismeester te Cheribon;

bij de Samarangsche schutterij: ontslagen, eervol, wegens vertrek, de 2de luitenant G. A. Wermuth;

bevorderd tot chirurgijn-majoor de officier van gezondheid der 2de klasse P. W. B. de Wilde;

benoemd: tot officier van gezondheid der 2de klasse, de 2de stadsgeneesheer G. A. Hoogenraad;

tot 2den luitenant, de gewezen 2de luitenant bij de Padangsche schutterij mr. J. H. Coster;

bij het militair departement:

goedgekeurd: dat door het militair departement zijn overgeplaatst; bij de infanterie, bij het 2de bataillon, de 2de luitenant K. J. B. Eichelberg, van het garnizoens-bataillon in de Molukkos;

bij het 8ste bataillon, de 2de luitenant K. H. R. Opten, van het 9de bataillon;

bij het 14de bataillon, de 1ste luitenant A. C. Hardenberg, van het garnizoens-bataillon in de 3de militaire afdeeling;

bij het garnizoens-bataillon in de 2de militaire afdeeling (Magelang); de 1ste luitenant J. Verschuijl, van het 12de bataillon;

bij het garnizoens-bataillon in de 3de militaire afdeeling (Bangkallang), de 1ste luitenant A. Raaijmakers, van het 14de bataillon;

bij het garnizoens-bataillon in de Molukkos, de 2de luitenant A. L. F. Veenhuijzen, van het 2de bataillon, en de 2de luitenant F. J. T. Veerman, van het garnizoens-bataillon in de 2de militaire afdeeling;

(*Javasche Courant van den 21sten Julij.*)

benoemd: tot advocaat-generaal bij het hooggeregtshof van Nederlandsch Indie, mr. R. A. Eekhout, lid van den raad van justitie te Batavia;

tot adsistent-resident van Banjoewangie, C. J. Bosch, controleur der eerste klasse bij de landelijke inkomsten en cultures; zijnde hij tevens belast met de behandeling van 's gouvernements aangelegenheden van Balie en Lombok, onder den titel van gecommitteerde voor de zaken van Balie en Lombok;

tot griffier bij den raad van justitie te Amboina, tevens secretaris en fiscaal bij den grooten landraad aldaar, mr. W. F. L. Buschkens, thans buitengewoon substituut-griffier bij den landraad te Samarang.

(*Javasche Courant van den 24sten Julij.*)

bij het civiel departement:

benoemd, tot 2de commiesen ter secretarie van den directeur-generaal van financien, F. C. Smulders, geëmploijeerde ten burele van den directeur-generaal van financien, en W. MacDonald, 3de commies bij den directeur der producten en civile magazijnen;

overgeplaatst naar de residentie Bantam, de opziener der 1ste klasse van den waterstaat en 's lands gebouwen D. J. de Rache, thans tijdelijk belast met het civile bouw-departement in die residentie;

goedgekeurd, dat door den directeur der producten en civile magazijnen, bij het personeel van den waterstaat en 's lands gebouwen

is bevorderd, tot opziener der 2de klasse, de opziener der 3de klasse P. A. Keijzer;

zijn benoemd: tot opzieners der 2de klasse, C. F. Walter en J. Prins;

tot opziener der 3de klasse, C. F. Goedkoop;

dat door den resident van Ternate aan A. W. J. Coldenhoff, 1sten klerk op het residentie-kantoor te Ternate, is opgedragen de waarneming der betrekking van ontvanger der inkomende en uitgaande regten en die van haven- en pakhuismeester aldaar;

is aangesteld, tot gezworen landmeter in de residentie Ternate J. W. F. Klein, commies op het residentie-kantoor aldaar;

bij het militair departement:

ontslagen, eervol, uit Zijner Majesteits militaire dienst, onder toekenning van pensioen, de 1ste luitenant der artillerie J. F. Cloete;

bepaald, dat de ancienneteit van den 1sten luitenant der infanterie J. L. d'Harvant zal rekenen van den 29sten Februarij 1852, en dat hij rang zal nemen onmiddellijk onder den 1sten luitenant der infanterie J. C. Immink;

bevorderd: tot officier van gezondheid der 1ste klasse, de officier van gezondheid der 2de klasse J. H. le Pique, thans te Serang;

tot officieren van gezondheid der 2de klasse, de officieren van gezondheid der 3de klasse P. A. Bol, thans te Bezoekie, en A. Quikbörner, thans ter Westkust van Sumatra;

geplaatst bij de civile en militaire geneeskundige dienst te Kedirie de officier van gezondheid der 3de klasse O. Brummer, thans te Batavia;

overgeplaatst: bij het groot militair hospitaal te Willem I, de officier van gezondheid der 1ste klasse J. H. Scholten, thans te Sambas;

bij het groot militair hospitaal te Soerabaija, de officier van gezondheid der 1ste klasse E. W. Muller, thans te Willem I;

bij de civile en militaire geneeskundige dienst te Sambas, de officier van gezondheid der 1ste klasse J. H. le Pique, thans te Serang;

bij het marine-departement:

voorloopig belast de luitenant-ter-zee der 1ste klasse F. baron Melvill van Carnbée, met de waarneming der betrekking van administrateur van het tjunia-veer te Batavia;

benoemd tot onder-constructeur bij het marine-etablissement op Onrust, de benoemde onder-constructeur bij de marine-werven in Indie, J. de Haas, onlangs uit Nederland aangekomen.

De genoemde couranten behelzen voorts de volgende berigten:

BATAVIA, 25 *Junij.*

— „ Zr. Ms. schoenerbrik *Padang*, onder bevel van den luitenant ter zee 1ste klasse H. A. Meijer, is, na gedurende een jaar ter westkust van Borneo gestationeerd te zijn geweest, den 19den Junij ter reede van Batavia aangekomen; de reis genomen hebbende over Soerabaija, langs Baweän, Karimon Java en Boompjes-eilanden; van daar oversteekende naar Poelo Mangkap; verder bezuiden Billiton om, naar de Gasparstraten en Poelo Selio; daarna door straat Stoltze en straat Banka, over de reede van Anjer, door straat Sunda. Op dezen kruistogt zijne geene zeeroovers ontdekt, doch is de hydrographische kennis weder bevorderd."

— „ De Dewa Agong Ketoet Agong, vader van den regerenden vorst van Klonkong, is op den 25sten April jl. aan de cholera overleden."

BATAVIA, 29 *Junij.*

„ Ten vervolge op de berigten over de expeditie in het Palembangsche, in verscheidene onzer nommers opgenomen, kunnen wij mededeelen, dat deswege eene dagorder is uitgevaardigd, luidende:

„ „ Hoofdkwartier, Batavia, den 22sten Junij 1852.

Voldoende aan den last van Zijne Excellentie den Gouverneur-Generaal vervat in de missives van den eersten adjunct-secretaris van het gouvernement, dd. 12 Junij 1852, n°. 1671, en van den algemeenen secretaris, dd. 17 daaraanvolgende, n°. 1698, vervul ik eene aangename taak, door ter kennis van het leger te brengen de ondervolgende

DAG-ORDER.

» De Gouverneur-Generaal betuigt aan den luitenant-kolonel de Brauw
» en aan allen, die onder diens bevelen deel namen aan de jongste krijgs-
» verrigtingen in het Palembangsche, zijne tevredenheid over de moedige
» volvoering hunner moeijelijke pligten.

» De Gouverneur-Generaal zal hetgeen van zijne zijde noodig is bij-
» dragen, opdat dit nieuwe blijk der trouw, waarmede het Indische
» leger aan zijne hooge roeping beantwoordt, ten spoedigste ter kennis
» van den Koning gebragt worde; en hoopt weldra, door ontvangst van
» uitgewerkte verslagen omtrent de verrigte krijgsbedrijven, in staat ge-
» steld te zullen zijn, om dezulken, wien het geluk te beurt viel zich
» door uitstekende daden te onderscheiden, tot eene Koninklijke beloo-
» ning voor te dragen.

» *De generaal-majoor titulair, wd. kommandant van het Indische leger,*

G. Bakker."

— » Wij zijn in de gelegenheid het volgende mede te deelen omtrent de tin-productie op het eiland Banka, over het jaar 1851.

Gedurende dat jaar zijn verkregen en bereids in 's lands magazijnen opgeborgen:

uit het district	Muntok	526-94	pikols tin.
» » »	Jeboes	6,905-33	» »
» » »	Blinjoe	21,002-51	» »
» » »	Soengijliat	10,288-10	» »
» » »	Marawang	20,233-90	» »
» » »	Pankal Pinang	12,750-72	» »
» » »	Soengijslan	8,786-22	» »
» » »	Koba	800-10	» »
» » »	Toboalij	8,572-61	» »
of in het geheel		89,865-43	» »
terwijl de nog onverwerkt geblevene tin-erts eene hoeveelheid bedraagt van 131 $^{17}/_{100}$ nachten of		8,297-25	» »
zoodat de geheele productie van 1851 kan gesteld worden op		98,144-68	pikols.

Hiervan moet echter worden afgetrokken de overgebleven erts van het jaar 1850, bedragende 568 $^{49}/_{100}$ nachten of . . . 14,212-25 pikols
en de over dat jaar niet ingenomene 2488 schuitjes tin van het district Soengijslan of . . 1,244—— »

	15,456-25	»
zoodat het gedurende het verloopen jaar verkregen tin met de tin-erts bedraagt	77,688-43	»
Over 1850 bedroeg de productie	59,683-50	»
en dus	18,004-93	»

minder dan in 1851.

Deze uitkomst mag alzoo bijzonder gunstig heeten, vooral daar ook vooruitgang in de kwijting van schulden is bespeurd."

— » Van Macassar werd het volgende artikel ter plaatsing ontvangen:

Den 2den Mei was voor de gemeente van Macassar een lang gewenschte en feestelijke dag. Op dien dag viel haar het voorregt te beurt, dat zij voor de eerste maal vergaderde in het nieuw gestichte bedenhuis, dat, tot aandenken aan het bezoek van Z. K. H. den Prins Hendrik, zijnen naam draagt. Vol blijdschap werd dit huis des Heeren ingewijd, waarvan op den 8sten Augustus 1847, door den vorigen bestuurder van dit gewest de eerste steen werd gelegd.

Innigen dank bezielde ons voor de Hooge Regering, die ons zulk eene belangrijke ondersteuning verleende; voor het bewind te dezer plaatse, door welks veel vermogenden bijstand de arbeid ligter, de kosten minder en de voortgang sneller werd gemaakt; voor allen, die den opbouw hebben bevorderd en met raad en daad hebben bijgestaan. Maar vooral werd onze erkentelijkheid betuigd aan den vroegeren en den tegenwoordigen ambtenaar, die belast is met het bouwdepartement, en die zoo bereidwillig en ijverig als belangeloos het werk hebben voltooid. Mogen 's Heeren oogen dag en nacht geopend zijn over dit gedenkstuk van den godsdienstigen zin en de onbekrompene milddadigheid der gemeente van Macassar!"

— » Van Ternate zijn de volgende berigten ontvangen:

Den 10den Maart jl., des morgens ten 10 $^{1}/_{4}$ ure, werd men eene ligte aardbeving gewaar.

Den 11den Februarij zijn aldaar aangekomen Zr. Ms. brik *de Haai*, kapitein-luitenant von Römer, van Amboina; den 7den Maart Zr. Ms. schoener *Aruba*, luitenant ter zee 1ste klasse Huijssen van Kattendijke en de Fransche oorlogskorvet *La Capricieuse*, kapitein (capitaine de vaisseau) Roquemaurel; en voorts van daar vertrokken Zr. Ms. schoener brik *Egmond*, luitenant ter zee 1ste klasse Verater; Zr. Ms. brik *de Haai*, Zr. Ms. schoener *Aruba* en de Fransche oorlogskorvet *La Capricieuse*.— Den 11den Januarij jl. zijn daar van de Sulla-eilanden aangebragt zes matrozen, afkomstig van den Engelschen walvischvanger *Syrius*, kapitein Mattisson; en den 23sten Februarij jl. werden door de Indische bark *Vriendschap* in zee opgenomen twee Amerikaansche matrozen van den walvischvanger *Globe*, kapitein William Handow, die in eene boot drijvende gevonden werden.

Den 2den Maart jl. zijn door den Sultan van Tidor opgezonden de gezagvoerder van de Engelsche bark *Blanche*, James Fitherington, te Singapore te huis behoorende, benevens de equipagie bestaande uit 10 man, welke bark op de hoogte van Patania, op de oostkust van het eiland Halmaheira, geheel vergaan is, zonder dat men iets van de lading kon redden."

Batavia, 6 *Julij*.

» De werkzaamheden in de steenkolenmijnen Oranje-Nassau, op Borneo (Bandjermasin), zijn in den laatsten tijd geregeld voortgezet. Voor eene meer doelmatige luchtcirculatie is gezorgd, terwijl men loodsen, tot berging der steenkolen, gebouwd en verder aan de voltooijing van het etablissement gewerkt heeft. Ten gevolge eener verzakking van het oever en eene gedeeltelijke wegschuiving in de rivier van het nieuwe steenkolenpakhuis te Bandjermasin, was de afvoer der steenkolen van de mijn voorloopig gestaakt. Intusschen waren de bij dit ongeval in het water geraakte steenkolen voor het grootste gedeelte reeds weder opgehaald. De hoegrootheid van het verlies kon echter nog niet met zekerheid worden opgegeven. Alle beschikbare handen waren bezig aan het verplaatsen van het gedeeltelijk ingestorte nieuw afgebouwde pakhuis. Het totale restant steenkolen bedroeg op ultimo Mei 6308 $^{360}/_{2000}$ tonnen (van 2000 Amst. ponden)."

— » Volgens berigten uit de Molukkos ontvangen, zijn door het bestuur aldaar maatregelen genomen tot bevordering van de bereiding van zuivere sagoe in korrels of in meel, als een middel, niet alleen om eenen nieuwen tak van volksbestaan aldaar in te voeren, maar tevens om den handel met andere bezittingen in den archipel aan te moedigen.

Voor zoover thans reeds over deze zaak kan geoordeeld worden, laat het zich aanzien, dat de aangewende pogingen niet vruchteloos zullen blijven. Een der grootste hinderpalen bestond vroeger in het gebrek aan geschikte werklieden voor de bereiding der sagoe; — dezen hinderpaal schijnt men thans overwonnen te hebben, daar het eenen van Amboina's ingezetenen gelukt is daartoe eenige vrouwen in dienst te nemen.

Het verschil tusschen de prijzen van de sagoe in de Molukko's en te Singapore doet voorts verwachten, dat de uitvoer van dit artikel geene onbeduidende voordeelen zal afwerpen."

Batavia, 9 *Julij*.

» Bij het Gouvernement is berigt ontvangen van het overlijden, op 24 Mei jl., van mr. D. W. J. C. baron van Lynden, resident van Timor. De Staat verliest in hem een kundig en regtschapen dienaar."

— » Volgens berigten, van Palembang ontvangen, en loopende tot den 29sten Junij, heeft het hoofd Dragam, na den terugtogt van het detachement, dat op de Moesie kruiste, zich onverwachts, met ongeveer drie honderd volgelingen, van de doessoen Biengien meester gemaakt, en getracht daardoor de gemeenschap tusschen de hoofdplaats en de binnenlandsche posten Moeara Klingie en Tebing Tingie te stremmen.

Onverwijld is een detachement van 115 man, onder bevel van den 1sten luitenant Prager, van de hoofplaats derwaarts gezonden.

De oorzaak van deze nieuwe vijandelijkheden van Dragam moet gezocht worden in zijne begeerte om op de bevolking wraak te nemen over de door haar aan de Nederlandsche expeditie bewezene hulp, en aan het gebrek aan levensmiddelen, dat hij ten gevolge van de verwoesting van zijn land lijdt."

Batavia, 16 *Julij*.

» De talrijke christenschaar in de residentie Pekalongan gevoelde reeds lang behoefte aan een gebouw, uitsluitend bestemd tot verkondiging van het Woord Gods, en bragt in den jare 1847 tot dat einde eene aanzienlijke som bijeen, als wanneer onderscheidene leden der Protestantsche gemeente een verzoekschrift aan de Hooge Regering rigtten, strekkende om vergunning te mogen erlangen om uit de middelen, welke de gemeente zelve reeds had bijeengebragt en nog hoopte te verzamelen, eene kerk te bouwen. Daartoe werd, bij besluit van 1 Februarij 1848, n°. 8, welwillend vergunning verleend.

Zoo vond de gemeente zich in staat gesteld om haar voornemen ten uitvoer te brengen, en werd daarin krachtig ondersteund door de belangelooze hulp van de heeren J. A. Krajenbrink, ingenieur van den waterstaat en 's lands gebouwen, en J. H. Greuder, bouwkundige, die hunne kennis en hunnen arbeid bereidwillig hebben verleend: de eerste door de levering van project en teekening, en de laatstgenoemde door de uitvoering van het werk.

Toen later bleek dat de krachten der gemeente te kort schoten om het werk ten einde te brengen, verkreeg zij van de Regering vergunning tot vrijen aankap in 's lands bosschen van de benoodigde houtwaren; alsmede om, ter vereffening van de nog ontbrekende gelden, inteekeningslijsten door geheel Nederlandsch Indie rond te zenden. Die roepstem is niet vergeefs geweest, daar van alle oorden, ja van de kleinste Christelijke gemeenten in deze gewesten, zoo vele liefdegaven werden ingezameld, dat de tot oprigting van het kerkgebouw benoodigde som van f 8000 nagenoeg geheel werd aangevuld.

En zoo verrees een hecht en doelmatig kerkgebouw, dat thans daar staat als een nieuw bewijs dat het Evangelie van Christus zijnen belijders in deze gewesten dierbaar is; zoo zelfs, dat velen niet hebben geaarzeld, tot zijne openlijke verkondiging, van hunne beperkte middelen belangrijke sommen ten offer te brengen.

In den morgen van Zondag den 4den Julij 1852, vereenigde zich eene talrijke christenschaar, zonder onderscheid van geloofsbelijdenis, waaronder zich het hoofd des plaatselijken bestuurs en de voornaamste ambtenaren bevonden, plegtstatig in het nieuwe kerkgebouw, onder het gehoor van den predikant A. C. van Maarseveen, die, tot tekst nemende I Koningen VI, vers 11 en 12, over den nieuwen tempel den zegen des Allerhoogsten afsmeekte, en daarbij de geschiedenis van zijne oprigting herdacht.

Moge deze bede verhoord worden, en het kerkgebouw bewaard blijven, tot de tijd zal komen dat het zal moeten worden gesloopt, als te klein om hen te bevatten, die den naam van Jezus Christus zullen belijden."

Batavia, 20 *Julij*.

» Uit Riouw wordt medegedeeld, dat in de maand Mei jl. te Soengie Angor een moord heeft plaats gehad, welke kort daarop door eenen nachtelijken inval in het Chinesche kamp te Sengarang is achtervolgd.

De daders daarvan werden gehouden te zijn Chinezen van Singapore, die, na het misdrijf gepleegd te hebben, wederom de vlugt derwaarts hadden genomen, zoodat zij niet konden worden achterhaald door de daartoe uitgezondene kruisbooten.

Door de welwillende tusschenkomst van den resident van Singapore evenwel, zijn eenige dier booswichten aldaar door de politie gevat en uitgeleverd, om hunne welverdiende straf te ondergaan.

Onverwijld na het ontvangen van de tijding hunner arrestatie, werd een der gouvernements-kruisbooten tot afhaal dier gevangenen naar Singapore gezonden.

Na vier dagen voor de heen- en terugreis besteed te hebben, keerde dezelve met een zevental Chinezen als gevangenen terug, onder escorte van de Engelsche kruisboot *Charlotte*, welke, ter meerdere verzekerde bewaring dier verdachte personen, door den resident van Singapore was medegegeven."

— » Van Macassar zijn in het laatst van April jl. ongunstige berigten ontvangen betreffende het te veld staande rijstgewas, welke deden vreezen dat de oogst zoowel in de gouvernementslanden als in het gebied der omliggende vorsten, bijzonder in het naburige Goa, weinig of niets opleveren zou, ten gevolge van eene plotslinge verandering in de weersgesteldheid, doordien de zware regens van de westmoesson eensklaps vervangen zijn door eene onafgebrokene droogte.

Vermits de bevolking, zoowel in de gouvernementslanden als in die der vorsten, niet in het bezit is van de middelen, om, al werd er ook door den handel eene toereikende hoeveelheid van rijst aangevoerd, zich

den benoodigden voorraad tegen betaling aan te schaffen, was het te vreezen, dat zich in die gewesten eerlang een hongersnood zou openbaren, weshalve het gouvernement aan den gouverneur van Celebes een crediet heeft verleend van f 20,000, ten einde in geval van heerschend gebrek de onvermogenden onder de bevolking van den noodigen leeftogt te kunnen voorzien."

— » In het laatst van Mei jl., is door Zr. Ms. schoenerbrik *Ambon*, stoomschip *Vesuvius* en twee kruisbooten, een kruistogt gedaan, hoofdzakelijk bestemd naar Kalatoa, waartoe dan ook een detachement soldaten te Macassar was ingescheept. Noch in de vaarwaters, noch te Bonthain, Tannah Djampea, Boneratte en Kalatoa zelf werden zeeroovers aangetroffen.

Zr. Ms. korvet *van Speijk* verliet den 1sten Mei Macassar, stak kruisende naar Sumbawa over, en heeft den togt langs dit eiland en digt langs de noordkust van Flores en Ombaaij, over Wetter, Goenong Api en de Schildpad-eilanden, naar Amboina voortgezet, welke hoofdplaats men na tien dagen weder verliet om naar Ternate te stevenen. Militaire diensten waren nergens noodig, van zeeschuimers is niets vernomen.

Zr. Ms. brik *de Haai* heeft zich den 15den Maart van Amboina naar Wahaaij, aan Cerams noordkust, begeven, alwaar dit oorlogsvaartuig ledig- en schoongemaakt is, en daaraan eenige onvermijdelijke voorzieningen zijn bewerkstelligd. Den 21sten Mei zeilde men naar Ohi Major, ter nadere bepaling van eene onlangs ontdekte droogte, ten zuiden van dat eiland, en bezocht daarna Kajeli, op Bouro. Hier kreeg men de verzekering, dat sedert Januarij 1846 geene zeeroovers zich bij het eiland hadden vertoond, en alles, zoowel langs de kust als in het binnenland, rustig en met den besten geest bezield was. Naar Amboina teruggekeerd, had de kapitein-luitenant von Römer het voornemen om later ook Amahaai, aan Cerams zuidkust, te bezoeken.

Talrijk zijn de hydrographische bijdragen, door de genoemde oorlogsbodems op hunne togten geleverd.

Met goeden uitslag is ook afgeloopen de reis naar Ceram Laut, de westkust van Nieuw-Guinea, de Aroë- en Zuidwest-eilanden van Zijner Majesteits schoenerbrik *Egmond*. Den 15den Februarij jl. van Amboina vertrokken, deed dit vaartuig eerst Banda aan, vervolgens de Ceram-Laut-eilanden, Gisser, Cilwaru, de oostelijk liggende Manavolka en Goram en Nieuw-Guinea. Hier werd in de bogt van Mac-Cluer, vóór de handelsplaats Atti-Atti, geankerd, en daarna werden nog eenige eilandjes langs en punten van de kust bezocht; vervolgens liep de schoenerbrik door straat Nautilus de Tritons-baai in, alwaar zij voor Merkusoord ten anker kwam.

Den 17den Maart verliet men de Tritons-baai en koerste tusschen en langs de eilandjes, welke daar de kust omzoomen, naar Lakahia; voorts naar de Aroë-groep en ankerde voor Dobo, de kampong van Warismer, waar een betrekkelijk levendig handelsverkeer bestaat. De *Egmond* ondervond hier de gewone bereidvaardigheid van den heer Nitskie, koopman en agent van den heer Weijergang te Macassar, in het voorzien in de behoeften van dat oorlogsvaartuig. Vervolgens is de Tenomber-groep bekruist en geankerd voor Tepa, hoofdkampong van het eiland Babber.

Van Babber den omgang voortzettende, lag het eiland Damma aan de beurt; van het water der aldaar gevonden warme bronnen zijn eenige fleschen den gouverneur der Molukkos aangeboden. — Op de eilanden Moa en Letti, in het noordoosten van Timor, ankerde men vóór Tombra, de voorname kampong van Letti, tusschen welke en de noordelijkste kampong eene christenkerk en een zendelingshuis bestaat. De meer beschaafde inlandsche Christenen oefenen landbouw en veeteelt uit. De bemanning ontving een karbouw en eenige varkens ten geschenke; als eerste verversching in bijna drie maanden zeer welkom zijnde.

Van daar bezocht men Roma en het tamelijk bevolkte Kisser.

Na Wetter nog te hebben aangedaan, werd de terugreis aangenomen, en ankerde de *Egmond* den 20sten Mei ter reede Amboina."

BATAVIA, 23 *Julij*.

» Volgens berigten, van Palembang ontvangen, ten vervolge op die, vermeld in de Javasche courant van 10 Julij 1852, was de 1ste luitenant Prager den 2den Julij te Moeara Semangoes aangekomen en in den vroegen morgen van den 3den de rivier opgeroeid naar Biengien. Op een half uur afstands beneden die plaats, ontscheepte die officier 75 man van zijn detachement, met den handmortier, en liet het andere gedeelte, p. m. 35 man, op de praauwen, onder den 2den luitenant K. van der Heijden; met last om op te roeijen en de misschien langs de rivier vlugtende vijanden het afkomen te beletten.

Na een klein uur gemarcheerd en de waarschuwing ontvangen te hebben dat men nabij de vijandelijke positie was, marcheerde men langzaam door en stootte onverwacht op eene verhakking voor welke eene diepe gracht liep; uit die verhakking begon onmiddellijk een hevig vuur, waarbij de 1ste luitenant J. G. van Imbyze van Batenburg door vier kogels werd gewond, terwijl twee man sneuvelden en nog vier gekwetst werden. Dit vuur werd hevig, doch vruchteloos beantwoord, zoodat de luitenant Prager besloot verder links te trekken, om uit het bosch op een open terrein te komen; daar was de gracht minder diep, en de verhakking werd stormenderhand genomen. Nu stond men voor de bentings, welke vóór de doesson Biengien waren opgerigt. Twee worpen met den handmortier deden een goed effect, en ook de bentings werden met storm genomen. De vijand vlugtte door Biengien, in de rigting van Mambang. Het gevecht had twee uren geduurd. Aan onze zijde werden 4 dooden en 14 gekwetsten geteld, terwijl nog een volgeling van het divisie-hoofd Mohamad Akiep is gesneuveld en een gewond. De vijand heeft 7 dooden op het slagveld gelaten, onder welke twee vrouwen en de broeder van Dragam, Aboe Bachier genaamd, en men zag nog een groot aantal gewond of gedood wegdragen. Ook zijn eene lilla en eenige geweren in onze handen gevallen. Na het nemen der bentings zag men aan de overzijde van de rivier een detachement troepen, sterk 70 man, hetwelk, onder den 1sten luitenant Collard, van Tebing Tingie was afgekomen.

De vijand heeft met eene hardnekkigheid gevochten, zoo als hij die nog nimmer had getoond. De braafheid, waarmede het detachement heeft gestreden, alsmede het moedig beleid van den 1sten luitenant Prager en de bovengenoemde officieren, dit hem vergezelden, verdienen eene bijzondere vermelding. De hardnekkigheid des vijands, niet meer dan 200 man sterk met 70 geweren, moet vooral uit zijnen wanhopigen toestand zijn voortgekomen. Hulp had hij (zeker tegen zijne verwachting) van de omliggende bevolking niet verkregen. Van Biengien verjaagd wordende, verloor hij zijn laatste toevlugtsoord, waar hij nog levensmiddelen had. Eene vervolging à outrance is bevolen, doch vergiffenis toegezegd aan hen die zich willen onderwerpen.

In de Ampat Lawang was alles rustig, doch een groot gedeelte der bevolking is voor de pokken-epidemie in de bosschen gevlugt. De pangerang van Loeboe Goeding, een tegenstander van radja Tiang Alam, was aan die ziekte overleden.

De pangerang van Goenong Meraksa was bezig de landrenten te heffen van de Marga Moeara Pinang, welke door het vlugten der bevolking, tijdens het verbranden hunner doessons, nog niet waren betaald. — Uit de Ampat Lawang waren nog geene rooverbenden afgekomen. Het slechte volk had in den laatsten tijd nu en dan een bezoek bij den radja Tiang Alam afgelegd.

In de Moesie Oeloe was, uitgezonderd de troep van Dragam, alles rustig, doch de landrenten van 1851 niet geheel afbetaald. In het Blietiesche was ook een gedeelte der bevolking voor de pokken in de bosschen gevlugt.

In de Kikim waren de zaken weder bijna op den gewonen voet, met uitzondering van enkele gedeelten.

In de Lematang Oeloe ontbraken nog vele landrenten.

In de omstreken van Lahat was het volmaakt veilig, even als in de Ogan en Kommering Oeloe en de grensdistricten Semendo en Kesjam. Alleen het landschip Makkakan behield eene vijandige houding en bewaarde een groot aantal vlugtelingen, die aan den inval van November en December 1851 in de Kommering Oeloe deel namen. De bentings, door hen bij den inval der onzen in de Kisjam opgeworpen, bestonden nog en werden steeds door hen bewaakt.

Uit dit een en ander blijkt, dat hier en daar de zaken in het Palembangsche nog niet geheel gunstig staan. Doch de overste de Brauw heeft daarin geene reden gezien om niet met het terugzenden der troepen voort te gaan; althans wat betreft ruim 130 man, herwaarts overgevoerd met dezelfde gelegenheid als de bedoelde tijdingen."

Volgens de *Javasche couranten* van den 30sten Junij en den 24sten Julij jl., was de stand der agio op de drie hoofdplaatsen van Java als volgt:

op den 1sten Junij.

		BATAVIA.	SAMARANG.		SOERABAIJA
			Op primo Mei 1852.	Op primo Junij 1852.	
Gouden munt tegen.	Zilveren munt	v 7 pct.	v 2 pct.	v 2 pct.	v $5\frac{5}{12}$ pct.
	Recepissen . .	w $7\frac{1}{2}$ »	w 15 »	w 10 »	w $7\frac{1}{12}$ »
	Koperen munt	w $7\frac{1}{2}$ »	w 18 »	w 11 »	w $8\frac{3}{4}$ »
Zilveren munt tegen.	Gouden munt	w 8 »	w 2 »	w 2 »	w $5\frac{5}{6}$ »
	Recepissen . .	w 15 »	w 15 »	w 20 »	w $20\frac{5}{6}$ »
	Koperen munt	w 15 »	w 18 »	w 20 »	w $22\frac{1}{2}$ »
Recepissen tegen.	Gouden munt.	v $8\frac{1}{2}$ »	v 15 »	v 10 »	v $7\frac{11}{12}$ »
	Zilveren munt	v 16 »	v 20 »	v 20 »	v 25 »
	Koperen munt	v $\frac{5}{12}$ »	pari.	pari.	w $\frac{5}{6}$ »
Koperen munt tegen.	Gouden munt.	v $8\frac{1}{2}$ »	v 15 »	v 13 »	v $11\frac{2}{3}$ »
	Zilveren munt	v 16 »	v 20 »	v 21 »	v 25 »
	Recepissen .	v $\frac{2}{3}$ »	pari.	pari.	v $2\frac{1}{2}$ »

op den 1sten Julij.

		BATAVIA.	SAMARANG.	SOERABAIJA.
Gouden munt tegen.	Zilveren munt	v 6 pct.	v 2 pct.	v 11 pct.
	Recepissen . .	w $8\frac{1}{3}$ »	w 10 »	w 15 »
	Koperen munt	w $8\frac{1}{3}$ »	w 11 »	w 16 »
Zilveren munt tegen	Gouden munt.	w 7 »	w 2 »	w $10\frac{1}{2}$ »
	Recepissen . .	w 15 »	w 20 »	w 24 »
	Koperen munt	w 15 »	w 20 »	w 25 »
Recepissen tegen . .	Gouden munt.	v 11 »	v 10 »	v 18 »
	Zilveren munt	v 16 »	v 20 »	v 26 »
	Koperen munt	v $\frac{5}{12}$ »	pari.	w 1 »
Koperen munt tegen	Gouden munt.	v 9 »	v 13 »	v 17 »
	Zilveren munt	v 16 »	v 21 »	v 27 »
	Recepissen . .	v $\frac{5}{12}$ »	pari.	v $1\frac{1}{2}$ »

v winst — *w* verlies.

Bij de vorenstaande aan de Javasche couranten ontleende Oost-Indische berigten, kunnen wij nog de volgende bijzonderheden voegen:

Aan den ingenieur voor de mijnen C. de Groot is opgedragen geworden een onderzoek naar het aanwezen van steenkolen op het eiland Madura.

Dat onderzoek heeft geene gunstige uitkomsten opgeleverd.

Er is geen spoor van ontginbare steenkolen op het eiland ontdekt.

Aardhars wordt in zeer geringe hoeveelheid aangetroffen, uitgescheiden in enkele der geringe koolhoudende lagen; hare qualiteit is zeer middelmatig, onzuiver en met aarde gemengd, en geene tot dusver bekende plaats op het eiland levert de aardhars in zoodanige hoeveelheid op, dat het verzamelen der moeite waardig is of het arbeidsloon kan goedmaken.

Aard-olie wordt op Madura slechts in zeer geringe hoeveelheid gewonnen; bedragende nimmer 2 Nederlandsche kannen daags; terwijl de waarde 15 duiten per Nederlandsche kan bedraagt.

Gips is vrij zuiver in de dessa Sona gevonden.

Zijner Majesteits stoomschip *Hekla* was op den 31sten Mei voor Billiton gekomen, alwaar zeer gunstige berigten omtrent de mijnwerkers waren ontvangen. De werkzaamheden werden voortgezet, doch de behoefte aan een grooter aantal Chinesche werklieden deed zich meer en meer gevoelen.

Den 2den Junij stoomde de *Hekla* langs de noordoostkust van Banka bezuiden Boompjes-eiland en benoorden Tanjong Berekat; vervolgens tusschen de zeven eilanden en Poeloe Docan door, en arriveerde op

den 5den Junij te Singapore. De Britsche oorlogsbrik *Serpent* aan Prins-Wallis-eiland gekomen, had de tijding aangebragt van den gunstigen afloop eener expeditie van de Engelschen bij de Bangan-rivier, waarbij zij den Koning van Aras hadden ten onder gebragt. Den 8sten Junij verliet de *Hekla* Singapore, kwam denzelfden dag voor Riouw en den 17den Junij bewesten Groot Tambelan-eiland. In de twee laatste jaren had men aldaar geene zeeroovers gezien. Na eenen togt langs het eiland Jarang, het Groen-eiland, de St. Esprit-eilanden en Linga, is op den 1sten Julij Palembang bereikt, alwaar de advresbrik *Pylades* op sleeptouw werd genomen, nadat de troepen, geblesseerden en zieken uit die residentien op beide schepen verdeeld waren.

Op den 14den Julij arriveerden beide vaartuigen ter reede van Batavia.

(*Zie de verdere nieuwstijdingen in het Tweede Bijvoegsel dezer Courant.*)

ADVERTENTIEN.

MINISTERIE VAN BINNENLANDSCHE ZAKEN.

Provincie *Zeeland.*

AANBESTEDING.

Op Zaturdag den 25sten September 1852, des middags ten 12 ure, zal, onder nadere goedkeuring, door den Staatsraad, Commissaris des Konings in de provincie Zeeland of, bij zijne afwezendheid, door een der leden van de Gedeputeerde Staten, en in bijzijn van den Hoofdingenieur van den Waterstaat in het Elfde District, aan het locaal van het Provinciaal Bestuur, te Middelburg, worden Aanbesteed:

Het voortzetten van de Oeververdediging ter bevestiging van de Koppen der Havendammen van het Kanaal van Terneuzen, bestaande in Rijszinkstukken en Steenbestortingen op den Onderzeeschen Oever en langs het Laagwater.

Deze Aanbesteding zal geschieden bij inschrijving en opbod.

Het Bestek zal ter lezing liggen aan het locaal van het Ministerie van Binnenlandsche Zaken en aan dat van het Provinciaal Bestuur van Zeeland te Middelburg en op alle zoodanige plaatsen, alwaar gewoonlijk de Bestekken van Waterstaats-werken in gemelde provincie ter lezing gelegd worden.

Zullende drie dagen vóór de Besteding de noodige Aanwijzing in loco worden gedaan, telken dage van drie uren vóór, en drie uren ná laag water, en voorts nadere informatien te bekomen zijn bij den Hoofdingenieur en den Ingenieur J. Dirks te Terneuzen.

De Minister van Binnenlandsche Zaken,
THORBECKE.

Hertogdom *Limburg.*

HERBESTEDING.

De Gegadigden worden verwittigd, dat de op den 9den Augustus jongstleden te Maastricht plaats gehad hebbende Aanbesteding der Opruiming van den Opril der Vijzelbrug over het Kanaal van Luik naar Maastricht, tegenover de Hoenderstraat, uit hoofde van te hoogen aannemingsprijs is afgekeurd, en dat de Herbesteding van dit werk bij enkele Inschrijving *nader is bepaald op Maandag den 27sten September aanstaande*, ter plaatse en op het uur van de eerste Besteding, vóór welken tijd zij bij den Hoofdingenieur van den Waterstaat te Maastricht inlichting kunnen bekomen ten aanzien van de wijziging in de bepaling nopens den tijd van aanvang, voltooijing en oplevering van het werk.

's Gravenhage, den 16den September 1852.

De Minister van Binnenlandsche Zaken,
THORBECKE.

DEPARTEMENT VOOR DE ZAKEN DER HERVORMDE EEREDIENST, ENZ.

*** Op Vrijdag den 1sten October 1852 zal bij Inschrijving worden Aanbesteed de Leverantie, ten dienste van het Departement voor de Zaken der Hervormde Eeredienst enz., van Vijf Honderd Dubbele Nederlandsche Mudden Turf en Twee Honderd Nederlandsche mudden Steenkolen.

Zullende de biljetten van Inschrijving vóór of op den gemelden dag, des middags ten twaalf ure, moeten zijn ingeleverd aan het Locaal van voornoemd Departement, op den Fluweelen Burgwal alhier, alwaar, bij den Kamerbewaarder, de Voorwaarden der Aanbesteding ter lezing en de Monsters ter bezigtiging voorhanden zijn.

's Gravenhage, den 11den September 1852.

De Minister van Finantien, voorloopig belast met het bestuur van het Departement voor de Zaken der Hervormde Eeredienst enz.
VAN BOSSE.

MINISTERIE VAN MARINE.

Aanbesteding van het versmelten van 4500 N. P. oud Koper tot Dubbeling-Koper in Bladen, van 1,28 à 0,52 El, ten behoeve van de Directie der Marine te Hellevoetsluis.

De Minister van Marine, van voornemen zijnde, op den 24sten September 1852, bij inschrijving aan de minst aannemenden te doen aanbesteden: de Levering van het versmelten van 4500 N. P. oud Koper tot Dubbeling-Koper in Bladen van 1,28 à 0,52 El, ten behoeve van de Directie der Marine te Hellevoetsluis,

Brengt ter kennis van de Gegadigden, dat de Inschrijvings-Biljetten, op gezegeld papier geschreven, vóór of uiterlijk op den 24sten September 1852, des middags vóór twaalf ure, franco aan het Ministerie van Marine te 's Gravenhage zullen moeten worden bezorgd;

dat de Biljetten eene naauwkeurige opgave moeten bevatten van de prijzen voluitgeschreven, waarvoor men de versmelting van voorschreven artikel wil aannemen;

dat de Inschrijvings-Biljetten, welke op ongezegeld papier geschreven zijn, niet in aanmerking genomen zullen worden, noch ook die, waarop zich doorhalingen of veranderingen bevinden, gelijk almede geene bij-condition in aanmerking zullen komen;

dat de Biljetten op het adres zullen moeten vermelden de benaming van het artikel waarop de Inschrijving geschiedt, en verder moeten bevatten de namen der Inschrijvers met die der Borgen en hunne woonplaatsen.

De Voorwaarden, waarop deze Aanbesteding zal geschieden, liggen ter lezing aan het Ministerie van Marine te 's Gravenhage en bij de Directien der Marine te Amsterdam, te Willemsoord, te Hellevoetsluis en te Vlissingen.

's Gravenhage, den 10den September 1852.

De Minister voornoemd,
J. ENSLIE.

BERIGT AAN ZEEVARENDEN.

De Minister van Marine

Brengt ter kennis van belanghebbenden, dat, door verloop van het vaarwater, de *twee buitenste witte* en de *twee buitenste zwarte tonnen* van het *Friesche Zeegat* om de N. O. zijn verlegd geworden, zoodat nu, bij het inkomen, van de *rood-bonte ton* tot aan de *zwarte ton n°. 1*, de koers is Z. O. 1/2 O., en van laatstgenoemde ton op de *zwarte ton* n°. 3, Z. O. 3/4 O.; wijders dat de zoogenaamde *Mokerton* om de Z. W. verplaatst, en in de *Spruit der Lauwers* eene *kleine zwarte ton* midden vóór dat vaarwater is gelegd, op de navolgende peilingen, volgens miswijzend kompas:

de toren van *Kloosterburen* Z. t. W. 1/2 W., de Zuidelijkste kaap op *Rottumeroog* O. N. O. 1/2 O., in de diepte van 45 palmen met gewoon laag water.

Voorts wordt voorloopige mededeeling gedaan, dat andemaal nabij de *zwarte ton* n°. 6 zich een doortogt heeft geopenbaard, breeder en dieper dan het tegenwoordig vaarwater, het voornemen bestaat om de daarliggende tonnen zoodanig te verplaatsen, als noodig zal bevonden worden, ten einde het bedoelde vaarwater voortaan te gebruiken.

Vermoedelijk zal alsdan het vaandel van de zwarte ton afgenomen, en op eene witte ton geplaatst moeten worden.

Doordien de stroom meest dwars over het *Friesche Zeegat* loopt, veroorzaakt zulks, dat dit Zeegat steeds veel en aanhoudend verandert, waarom men altijd zeer oplettend de gesteldheid of betonning van dit Zeegat moet gadeslaan, om hetzelve met zekerheid te bevaren, gelijk is aanbevolen op bladzijde 8, § 2, van de beschrijving der door het Departement van Marine uitgegevene *Hydrographische Kaart van het Friesche Zeegat* (uitgave van 1851).

's Gravenhage, den 10den Junij 1852.

Voor den Minister van Marine:
De Secretaris-Generaal,
MULLER.

PLAATSELIJKE BESTUREN.

*** Burgemeester en Wethouders der Gemeente Waarder brengen ter kennis der belanghebbenden, dat de Kermis of Jaarmarkt in die Gemeente is afgeschaft.

BEKENDMAKING.

De Jaarlijksche Uitloting van twee Aandeelen der Negotiatie van f 160,000 opgenomen tot daarstelling van het Nieuw Uitwaterings-kanaal in het land van Hulst, zal in bijwezen van de belanghebbenden, die daartoe bij deze worden uitgenoodigd, geschieden op Maandag den 27sten September 1852, des namiddags om 3 ure, in het Logement de Koning van Engeland te Hulst.

AKEN-MAASTRICHTSCHE SPOORWEG-MAATSCHAPPIJ.

*** Overeenkomstig art. 9 der Statuten, wordt het volgende besluit der Gemeenschappelijke Directie, dd. Maastricht, den 9den September jl., openlijk bekend gemaakt:

De Directie der Aken-Maastrichtsche Spoorweg-Maatschappij,

Overwegende dat de vierde en vijfde stortingen, overeenkomstig de voorschriften der Statuten, onder dagteekening van den 24sten December 1848 en 21 Julij 1851 uitgeschreven, op de aandeelen n°. 18416 tot en met n°. 18460 niet bewerkstelligd zijn na de vernieuwde openbare Oproeping, gedaan den 17den Februarij 1849 en den 1sten September 1851;

Gelet op art. 9 der Statuten,

Besluit:

De tot heden op de aangehaalde nommers gestorte termijnen worden voor vervallen, en de door die stortingen als ook door de oorspronkelijke inschrijving aan den Deelhebber verleende aanspraak op de ontvangst van aandeelen voor vernietigd verklaard.

Maastricht, den 10den September 1852.

De Directie der Aken-Maastrichtsche Spoorweg-Maatschappij,
W. CLERMONT, *Voorzitter.*

GEREGTELIJKE AANKONDIGINGEN.

*** In het jaar 1852, den 18den September, ten verzoeke van de heeren: 1°. *George Willem Derx*, wonende te Haarlem; 2°. *Johan Adam Derx*, wonende te Nijmegen, en 3°. *Wilhelm George Friedrich Derx*, wonende te Haarlem, welke stellen om voor hen werkzaam te zijn den Procureur bij de Arrondissements-Regtbank te Nijmegen, *Cornelis Aldus*, wonende te Nijmegen aan de Korenmarkt, Wijk D, Nommer 322, heb ik *Antoon Bernard Courbois*, Deurwaarder bij voormelde Regtbank, wonende te Nijmegen, uit kracht der bij Vonnis derzelve Regtbank van den 14den dezer maand verleende magtiging voor de *derde maal* openlijk Gedagvaard Juffrouw *Susanna Theodora Derx*, laatst gewoond hebbende te Nijmegen, den 1sten Junij 1833 van daar vertrokken, zonder volmagt tot het waarnemen van hare belangen achtergelaten, of orde op het beheer daarvan gesteld te hebben, terwijl sedert, dus gedurende meer dan achttien jaren, noch van haar iets vernomen is, noch wegens haar tijdingen zijn ingekomen, waaruit kon blijken, hetzij van haar leven, hetzij van haren dood, om op Dingsdag den 28sten December dezes jaars, des voormiddags ten tien ure, te verschijnen ter Openbare Teregtzitting der Arrondissements-Regtbank te Nijmegen, ten Raadhuize aldaar in het daartoe bestemd Locaal, in Persoon of bij behoorlijk Gemagtigde, ten einde de Gedaagde van haar aanzijn doe blijken, met aanzegging dat, bij gebreke van dien, Requiranten tegen Gedaagde zullen voortprocederen om te verkrijgen uitspraak der verklaring dat er wegens haar bestaat Regtsvermoeden van Overlijden sedert den 1sten Junij 1833.

Van dit Exploit aanplakkende een afschrift aan de voorname deur der Vergaderplaats van voormelde Regtbank en één aan het Huis der Gemeente te Nijmegen, voorts aan het Parket van den Edel Achtbaren Heer Officier van Justitie te Nijmegen, aan Zijn Edel Achtbare in persoon één Afschrift overgevende, terwijl ter voldoening aan het bevel der voormelde Regtbank deze Dagvaarding zal geplaatst worden in de *Nederlandsche Staats-* en in de *Provinciale Geldersche* en *Nijmeegsche Courant*. De kosten bedragen f 5.78 1/2. (Geteekend) *A. B. Courbois.* (Verder staat:) Gezien en kopij ontvangen bij mij Officier van Justitie te Nijmegen den 18den September 1852. (Geteekend) *A. F. C. van Trojen.* (Verder staat:) Geregistreerd te Nijmegen den 18den September 1852, deel 24, folio 101, verso vak 9, een blad geen renvooi; ontvangen f 0.80, regt met 38 opcenten f 1.10 1/2. De Ontvanger, (geteekend) *Masman.*

BUITENLANDSCHE BERIGTEN.

FRANKRIJK.

Het jongste berigt aangaande de reis van den President is uit St. Etienne: hij is aldaar eergisteren, den 18den, aangekomen, en door de bevolking, ook door het vroeger zoo woelzieke arbeidsvolk, met ongemeene geestdrift ontvangen.

In een particulieren brief uit Parijs van eene gansch onpartijdige hand, leest men dat de togt van den President tot nog toe telkens nieuwe en treffende blijken oplevert, hoe zeer het staatshoofd populair is, en hoe zeer de staatspartijen, die vóór December 1851 onderling om het hoog gezag worstelden, de monarchale evenzeer als de republikeinsche, allengs meer verzwakken.

— De *Gazette de France*, het oudste orgaan der legitimistenpartij, telt thans in de onderscheiden departementen slechts vier en twintig legitimistische bladen, en doet opmerken dat de legitimisten-partij in het laatst van 1849 nog zestig dagbladen in de departementen bezat.

— De *Moniteur* van den 18den dezer berigt het volgende: » Het prachtige oorlogsschip de *Austerlitz* is den 15den dezer te Cherbourg met goeden uitslag van stapel gelaten, in bijzijn des ministers van marine en van eene tallooze uit de omstreken toegestroomde volksmenigte, die vol geestdrift *leve Lodewijk Napoleon*, *leve de Keizer* riep. Ter zelfder tijd is te Lorient het oorlogsschip *Jean Bart* met even goeden uitslag en onder gelijke blijken van de volksstemming te water gelaten. Deze beide schepen, het een van honderd en het ander van negentig stukken geschut, zullen onverwijld van stoomschroeven en stoomtuigen van vijf honderd paardenkrachten voorzien worden." Verder wordt in het regeringsblad eene aanspraak medegedeeld die de minister van marine te Cherbourg gehouden heeft, zij eindigt aldus: » De Prins-President heeft hart voor uwe prachtige haven, die door den grootsten man des nieuwen tijds is daargesteld; hij draagt de Fransche zeemagt liefde en hoogachting toe, want hij vergeet nimmer hare roemruchtige wapenfeiten, en hij weet dat er een tijd kan komen waarin het lot der volken in het grootsche spel van den zeekrijg beslist wordt. Eenmaal, ik verzeker het u, zullen wij den Prins den hersteller der Fransche zeemagt noemen."

— Te Valenciennes zijn in de vorige week, onder medewerking der burgerlijke en der militaire overheden, twee godsdienstige plegtigheden met ongemeenen luister gevierd, namelijk eene aloude processie tot herinnering van het ophouden eener pestziekte, en het leggen van den eersten steen voor een nieuw kerkgebouw. Het departementaal dagblad de *Courrier du Nord* vangt een omstandig verhaal van de beide plegtigheden aldus aan: » De Katholieke godsdienst maakt allerwege met goeden uitslag van de haar door het gouvernement verleende bescherming gebruik om hare praal ten toon te spreiden en hare aloude overleveringen weder in zwang te brengen. Hare dienaren maken bijzonder veel werk van de kerkelijke ommegangen buiten den omtrek der kerkgebouwen; en onlangs hebben wij in de processie bij het te Kamerijk gevierde kerkelijk eeuwgetijde kunnen zien, welke partij men nog in onze dagen trekken kon van dat groote middel tot het verwekken van godsdienstige indrukken. De geestelijkheid van Valenciennes wilde in dit streven niet achterlijk zijn, en heeft zich bij de eerste voorkomende gelegenheid beijverd aan hare plegtigheden ook buiten den tempel eene hier ter stede sedert de eerste omwenteling niet geziene ontwikkeling te geven."

BELGIE.

De ministeriele krisis is, vooreerst althans, geëindigd. Bij een koninklijk besluit van den 17den dezer, is het ontslag van den minister van financien, den heer Frère Orban, aangenomen; terwijl aan de overige ministers het gevraagde ontslag is geweigerd. Bij een ander besluit is de heer Liedts, de gouverneur der provincie Brabant en minister van Staat, voorloopig belast met het bestuur van het departement van financien. De wetgevende kamers zijn zamengeroepen, om den 27sten dezer maand hare gewone zitting aan te vangen.

In het regeringsblad volgt achter de bovengemelde koninklijke besluiten de volgende mededeeling: » Den eigen dag waarop de leden des kabinets van den Koning hun ontslag vroegen, zijn instructien naar Parijs gezonden, strekkende om de onderhandelingen over de handelsaangelegenheden te doen schorsen, en de verlenging te vragen van het bestaande handelsverdrag tot dat een nieuw ministerie de onderhandelingen zoude kunnen hervatten en onder zijne verantwoordelijkheid namens den Staat verbindtenissen aangaan. Het Fransche gouvernement wees het aanzoek om verlenging van het handelsverdrag af, of stelde dit afhankelijk van bedingen die door het kabinet onaannemelijk geacht werden. Toen de onderhandelingen vervolgens hervat werden, openbaarde zich een verschil van gevoelen tusschen den minister van financien en zijne ambtgenooten. De minister van financien, van toen af vreemd gebleven zijnde aan de onderhandelingen die tot het verdrag van den 22sten Augustus jl. [waarvan de wering van den nadruk de hoofdbepaling is] geleid hebben, alsmede aan de gedachtenwisseling die daarna heeft plaats gehad, heeft gemeend om het door hem gevraagd ontslag te moeten aanhouden; en aan zijn verlangen is voldaan. Het ontslag der andere ministers niet door den Koning aangenomen zijnde, blijft het kabinet bestaan zoo als het thans is zamengesteld, terwijl de heer Liedts, die gezamenlijk met onzen gezant te Parijs de onderhandelingen aldaar heeft gevoerd, met de voorloopige waarneming van het bestuur der financien belast is. De kamers zullen den 27sten dezer bijeenkomen, en dan zullen haar volledige inlichtingen gegeven worden zoowel aangaande de redenen die het kabinet zijn ontslag hebben doen vragen, als over den staat der zaken in het algemeen."

De heer Frère Orban was sedert Augustus 1847 lid van het kabinet, eerst als minister van openbare werken en sedert Julij 1848 als minister van financien. Hij heeft, zegt de ministeriele *Indépendance*, Belgie's financien hersteld, het jaarlijksche tekort door een overschot der staatsinkomsten vervangen, de zoo heilzaam werkende Nationale Bank gesticht, en in zijn departement eene bezuiniging van een millioen op de jaarlijksche uitgaven tot stand gebragt. Van harte liberaal en in den goeden zin des woords demokratisch-gezind, wist hij evenwel, zegt het ministeriele blad, te zijner tijd en met mate toe te geven; hij is ten onregte als een onhandelbaar partijman en geweldig doordrijver uitgekreten, hoewel zijn scherp redenaarstalent aan die beschuldiging eenigen schijn van waarheid gaf.

Uit een ander artikel van de *Indépendance* blijkt dat de heer Liedts alleen zoo lang met het bestuur van het departement van financien zal belast zijn, als de onder zijne medewerking aangevangen onderhandelingen met Frankrijk zullen aanhouden.

Het eigenlijk punt van geschil tusschen den heer Frère-Orban en zijne ambtgenooten is nog niet met zekerheid bekend; evenmin de eigenlijke strekking der zoo onverwachts van Frankrijks zijde geopperde eischen; het schijnt evenwel dat deze eischen in zeer dringenden toon zijn gedaan en dat daarbij met de geheele intrekking der nog door Belgische producten op de Fransche markt genoten wordende voorregten is gedreigd, ingeval Fransche wijnen, zijdewaren enz. niet weder als vroeger tegen een lager regt dan de gelijksoortige producten van andere volken, in Belgie wierden toegelaten.

— De *Indépendance* vestigt de aandacht op het feit dat de graanprijzen in Belgie zich steeds op eene tamelijke hoogte houden en allengs rijzen. Onder onze tegenwoordige meer vrijgevige wetgeving op den invoer van levensmiddelen, zegt het blad, is de graanprijs minder wankelend dan vroeger, terwijl de graanhandel zich zonder nadeel voor het landbedrijf ontwikkelt, het noodige buitenlandsche graan voor het binnenlandsch verbruik geregeld toevloeit, en het vaste regt veel meer aan de schatkist oplevert dan het vroegere vlottende regt.

— Officieel is aangekondigd dat de te Brussel in overleg met de Belgische regering belegde vergadering van deskundigen uit alle landen ter behandeling van belangrijke punten betreffende de volksgezondheidsleer, aldaar den 20sten, 21sten en 22sten dezer zal gehouden worden.

DUITSCHLAND.

Berigten uit Berlijn van den 18den dezer melden, dat den vorigen dag eene bijeenkomst der tolconferentie heeft plaats gehad, waartoe alleen de gevolmagtigden van Hannover, Oldenburg, Brunswijk en de Thuringsche Staten door Pruissen uitgenoodigd waren. De Pruissische gevolmagtigde heeft in die bijeenkomst eene verklaring afgelegd, volgens de berigten hoofdzakelijk inhoudende: dat de Pruissische regering tot den 15den dezer van de regeringen, die niet reeds in de zitting van 30 Augustus te kennen gegeven hadden zich met de Pruissische zienswijze te vereenigen, eene verklaring dienaangaande afgewacht had; dat zoodanige verklaring achterwege was gebleven; dat Pruissen voortaan alleen met die Staten kon onderhandelen welke te kennen gaven zich met de bedoelde Pruissische verklaring te vereenigen, en dat het derhalve alleen diegene tot de verdere conferentien zoude uitnoodigen, van welke zoodanige kennisgeving ontvangen wordt.

— Z. M. de Keizer van Oostenrijk is den 14den dezer op nieuw van Weenen naar Pesth vertrokken.

TURKIJE.

Het ministeriele Londensche avondblad van den 16den dezer meldt het volgende: » Wij hebben van onzen berigtgever te Konstantinopel berigten van den 2den dezer ontvangen. Frankrijk heeft, naar gemeld wordt, afgezien van alle verdere stappen betreffende het geschil over den eigendom en het gebruik der gewijde oorden in Palaestina. De Divan was bezig een plan te beramen ter oprigting eener plaatselijke politie, iets waaraan bij het tegenwoordige gemis van algemeene veiligheid in de hoofdstad groote behoefte bestaat. Brieven uit Van van den 11den Augustus, bevatten bittere klagten over de verdrukking welke de Christen onderdanen der Porte in die streken te lijden hebben."

In een berigt der Augsburgsche *Allgemeine Zeitung* uit Konstantinopel van den 1sten dezer, leest men onder meer het volgende: » De afzetting van den Pacha van Tripoli en de oplossing der vraag, aan wien de bewaring van het heilige graf te Jerusalem toekomt, schijnt het gevaar eener breuk tusschen Frankrijk en Turkije vooreerst afgewend te zijn. De Porte heeft zich hierbij, als gewoonlijk, behendig uit de verlegenheid gered: zij heeft zich ten opzigte van dit Christelijke geschilpunt onbevoegd verklaard om te beslissen, en over de aanspraken van Frankrijk en van Rusland uitspraak te doen; weshalve zij aan die beide mogendheden heeft overgelaten, het geschil onderling te vereffenen. De Porte heeft derhalve niets beslist; doch de behoedzaam maar gestadig voortschrijdende staatkunde van Rusland zal wel op den duur ook hierin de bovenhand hebben.

» Het gerucht zegt dat eene zamenzwering tegen de bestaande regering en tegen het leven des Sultans gesmeed is door zijnen broeder den vermoedelijken troonopvolger, Asis Effendi, zijnen zwager Halil Pacha en andere grooten, vooral van geestelijken stand, en dat verscheiden van de zamengezworenen gevangen genomen en heimelijk geworgd zijn. Dit gerucht schijnt zich te bevestigen; zeker is het, dat de meeste der verdachte personen sedert eenige dagen niet meer gezien zijn; onder deze wordt zelfs de broeder des Sultans, Asis Effendi, genoemd, alsmede Halil Pacha."

SPANJE.

In het Spaansche regeringsblad van den 12den dezer is een koninklijk besluit afgekondigd waarbij het tarief van invoerregten op eenige artikelen verlaagd wordt. Deze verlaging strekt, gelijk de daartoe betrekkelijke voordragt des ministers van financien zegt, om den sluikhandel tegen te gaan en daardoor alsmede door eene te verwachten vermeerdering van het verbruik, de inkomsten der schatkist te vergrooten, zonder aan de volksbedrijvigheid de haar toekomende bescherming tegen de mededinging des buitenlands te ontnemen.

Het Madridsche dagblad *Espagna*, hetwelk voor een onderhandsch orgaan van het ministerie geldt, behelsde in zijn nommer van den 11den dezer een vertoog waarin eene hervorming der Spaansche tarief-wetgeving aanbevolen werd met verwijzing op de goede vruchten die een meer vrijgevig handelsstelsel bij andere volken draagt.

Men weet dat het gouvernement onlangs magtiging heeft verleend tot het vervreemden der uitgestrekte grondeigendommen, welke vele gemeentebesturen in Spanje in bezit hebben, onder voorbehoud van een twintigste der koopenningen voor de schatkist. Thans is bepaald dat dit twintigste, alsmede de opbrengst van andere van staatswege nog te veilen goederen, zullen besteed worden tot het nemen van aandeelen in Spaansche spoorweg-ondernemingen, en dat de van die aandeelen voortkomende interest zal aangewend worden tot uitdelging van staatsschuld.

ENGELAND.

Het finantiele plan hetwelk de kanselier der schatkist over eenigen tijd zal voordragen met het doel om het bezwarende der slechts voorloopig verlengde inkomstenbelasting weg te nemen, alsmede om eenige door de invoering van het vrijhandelsstelsel gekrenkte belangen te gemoet

te komen, is nog een voorwerp van velerlei gissingen. Intusschen wordt van meer dan ééne zijde verzekerd, dat eene conversie van een gedeelte der staatsschuld een der grondslagen van het plan zal uitmaken. Men zegt dat hij voornemens is de $3^1/_4$ percents tot 3 en de 3 percents tot $2^1/_2$ percents te reduceren en daardoor de jaarlijksche uitgaven met L. st. 3,000,000 hoopt te verminderen, hetgeen hem in staat zoude stellen het landbedrijf van eenige lasten te ontheffen.

Het ministeriele Londensche avondblad, de *Standard*, meent, dat hetgeen van eene voorgenomen conversie gezegd wordt, slechts vermoedens zijn; dat het echter, wanneer de prijs der staatsschuld blijvend de nominale waarde overschrijdt, de pligt der regering zal zijn, van deze verandering voor den lande partij te trekken.

— In de vorige week is te Pembroke het stoomoorlogsschip *Windsor-Castle*, te water gelaten. Het is een driedekker met eene stoomschroef, en volgens de Engelsche bladen het grootste oorlogsschip der wereld. Het was oorspronkelijk ingerigt tot een linieschip van 120 stukken, maar is later in het midden uitgelegd, ten einde ruimte te bekomen voor den stoomtoestel en kolenvoorraad. Het vaartuig is 278 voet en zes duim lang, en meet 3153 ton of volgens de oude wijze van meten 3759 ton. Het stoomtuig heeft de kracht van 700 paarden.

— Uit de Londensche *Times* verneemt men dat het ministerie van oorlog een plan tot versterking der thans geheel openliggende westkust van het eiland Wight heeft vastgesteld.

— Men weet dat voor eenige jaren onder de partij der warme liberalen (die naar de woonplaats van eenige harer voornaamste leiders ook wel schimpenderwijze de Manchestersche genoemd wordt) eene vereeniging opgerigt werd om grondeigendommen te koopen en het daaraan verbonden kiesregt door middel van hare leden of huurlieden uit te oefenen. In navolging daarvan is thans een „Conservatief Landgenootschap" opgerigt. De Londensche *Standard* berigt daarvan het volgende: „Dit genootschap is thans in volle werking. Het werd onlangs onder bescherming van invloedrijke mannen van de behoudende partij tot stand gebragt met het doel om behoudsgezinden van alle klassen het plattelands-kiesregt te helpen verkrijgen, en als een verdedigingsmaatregel tegen het erkende plan der Manchester-partij om door toevoeging van haar toegedane kiezers de kiezersligchamen ten platten lande te doen ontaarden. De vereeniging is opgetreden onder de gunstigste omstandigheden en met alle vooruitzigt op het slagen harer pogingen. Sedert zij in werking is, zijn haar dagelijks uit bijkans alle graafschappen van Engeland inschrijvingen voor haar fonds toegevloeid, ten blijke dat de behoudsgezinden in den lande thans beseffen dat het noodig is zich ijverig te weer te stellen en hunne niets ontziende tegenpartijders met derzelver eigene wapenen te bestrijden. Het genootschap bestaat uit een onbepaald aantal leden, ieder houder van een of meer aandeelen van L. st. 50 elk, welke betaald worden bij maandelijksche stortingen van 8 shilling, met bijvoeging van een shilling elk vierendeeljaars voor de onkosten der vereeniging; doch elk lid mag de som waarvoor hij ingeschreven heeft, vooruit betalen en trekt dan daarvan eene rente van 3 ten honderd, tot dat voor die som een perceel vast goed zal zijn aangewezen. De alzoo zamengebragte gelden zullen worden besteed tot het aankoopen van grondeigendommen, die in perceelen van minstens veertig shilling jaarlijksche huurwaarde [het voor het kiesregt vereischte bedrag] onder al de leden zullen worden verdeeld. Vele aandeelhouders hebben op den eersten dag der inschrijving het volle bedrag hunner aandeelen betaald, en het bestuur der vereeniging doet reeds stappen om in onderscheiden streken van Engeland land aan te koopen: zooveel medewerking heeft het bij de conservative partij gevonden in zijne hoogst loffelijke poging om de kiezerscollegien ten platten lande te behoeden voor overstelping door een toevloed van radicaalgezinde kiezers. Het plan is, in de voornaamste graafschappen eene reeks van openbare vergaderingen te houden, ten einde het publiek met de bedoelingen en de beginselen der vereeniging nader bekend te maken."

INDIE.

Volgens de tijdingen uit Calcutta van den 7den Augustus jl. was de gouverneur-generaal zelf te Rangoon geweest om aldaar de schikkingen vast te stellen voor den veldtogt die na het einde van het regensaizoen met eene aanzienlijk versterkte krijgsmagt naar het binnenland van Birmah zoude worden ondernomen. Intusschen was een aantal Britsche stoombooten de rivier opgevaren naar Prome, eene der groote steden van Birmah; de troepen vermeesterden de stad zonder veel moeite, en maakten de vestingwerken zoo veel mogelijk onbruikbaar (waarbij zij door de bevolking der stad [illegible] geholpen werden); zij ontruimden toen de plaats weder en [illegible] op den terugtogt eene afdeeling van het Birmahsche leger die [illegible] van Prome aanrukte.

BEURS-BERIGTEN.

Parijs 18 September: 3 pcts. renten fr. 77.90; idem $4^1/_2$ pct. 104.00.
Londen 18 September: 3 pcts. geeons. $99^7/_8$, 100; Nederl. werkelijke schuld $2^1/_2$ pcts. 65; idem 4 pcts. —.

TE 'S GRAVENHAGE, TER ALGEMEENE LANDS-DRUKKERIJ.